

RUTES URBANES

DESCOBERTA DEL PATRIMONI URBÀ DE L'HOSPITALET

8

SANFELIU-CAN SERRA

El barri de Sanfeliu està situat al límit de l'Hospitalet amb Esplugues i Cornellà, al nord-oest del terme. La única via d'accés a la resta de la ciutat és la Riera del Canyet, ja que el barranc de la Fonteta i la via de la Renfe, l'aïllen totalment d'aquesta, element important per entendre la seva marginació de la ciutat i la seva dependència comercial de Cornellà. Està situat al Samuntà a l'igual que Can Serra. Tots dos barris constitueixen una zona agrícola fins fa relativament poc temps. Hi havia unes quantes masies; una d'aquestes —Can Serra— ha donat nom a un d'aquests barris.

Pel que fa a Sanfeliu dos varen ser els nuclis inicials de població que es van desenvolupar a partir de 1924. Fins i tot es van considerar dos barris diferents: el de Valeta, que va adquirir el nom del propietari dels terrenys i el del Canyet, que es va configurar el sud-est, a la terra més fèrtil, regada per la riera de la Fonteta i tocant Can Boixeres.

A partir de 1928 es va dissenyar el barri, parcel·lant els terrenys intermitjos propietat del Sr. Santiago Sanfeliu, del qui més tard va prendre nom la totalitat del barri. Aquests terrenys s'urbanitzaren molt lentament, en els primers temps com a residència de barcelonins i hospitalencs, i més tard amb vivendes que acolliren les famílies provinents de les diferents allaus immigratòries. Una forma marginal d'ocupació del barri, passada l'esquerra, fou la autoconstrucció i l'excavació de coves com a habitatge, en l'argila.

Des de 1953 el barri Sanfeliu és afectat pel traçat del II Cinturó de Ronda, que l'ha condicionat per sempre més:

S'ha endarrerit durant molts anys el pla parcial de Sanfeliu, la qual cosa ha comportat una llarga interrupció de les llicències d'edificació. D'altra banda, molts dels terrenys lliures del barri han estat afectats per equipaments o vies ràpides i accessos.

Tots aquests condicionants, conseqüència del traçat del II Cinturó, li dona al barri unes característiques en alguns casos envejables:

— Encara hi ha nombroses vivendes unifamiliars i els edificis (amb algunes excepcions) són d'alçades limitades, en consonància amb l'amplada dels carrers.

— Hi ha espai lliures, per poder-hi fer una bona planificació urbanística i d'equipaments.

— No hi ha superpoblació, tot el contrari, i això permet un creixement racional.

Tot plegat, ben combinat amb un nou projecte de II Cinturó de Ronda, que pot alliberar nombrosos espais, dona al barri Sanfeliu unes bones perspectives de futur.

L'element més singular de Can Serra-Sanfeliu és el Palauet de Can Boixeres, que va ser construït a finals del segle XIX (1877), sobre una antiga masia. Fou concebut com a lloc de residència aprofitant la seva situació geogràfica: aïllament del casc urbà i proximitat a les encara despoblades i salubres muntanyes.

La història del desenvolupament de Can Serra comença el 1953 quan en el mateix Pla Comarcal d'Ordenació Urbanística es definia com a parc urbà en un 50% i la resta com a zona suburbana semiintensiva. A partir de 1960, la forta demanda d'habitatges produïda per les espectaculars onades migratòries propiciaren una nova modalitat d'habitatges en polígons estructurats en grans blocs, característiques dels quals són: pisos absolutament reduïts, elevat índex de població, manca d'infraestructures i serveis, etc., en definitiva tot allò que condueix a una ciutat dormitori desarrelada. Un cas exemplar d'això és el polígon de Can Serra. El 1961 es va redactar el Pla Parcial de Can Serra, que suposava una modificació del Pla Comarcal en el sentit de propiciar la construcció de blocs d'habitatges. En successives modificacions (5 en total), l'Ajuntament va permetre el creixement de la superfície edificada, en detriment dels espais destinats a equipaments. Finalment, alguns constructors van arribar a actuar sense el permís municipal, sense que això els ocasionés cap problema legal.

Dos són els elements que actualment persisteixen a Can Serra i que entronquen amb el seu passat: el pont de ferro de la via de Renfe, que va ser el primer d'aquestes característiques construït a l'Hospitalet (aproximadament el 1911), restaurat recentment; i Can Bruguerols, abans propietat de Campsa i ara de l'Ajuntament, en un estat molt deteriorat.

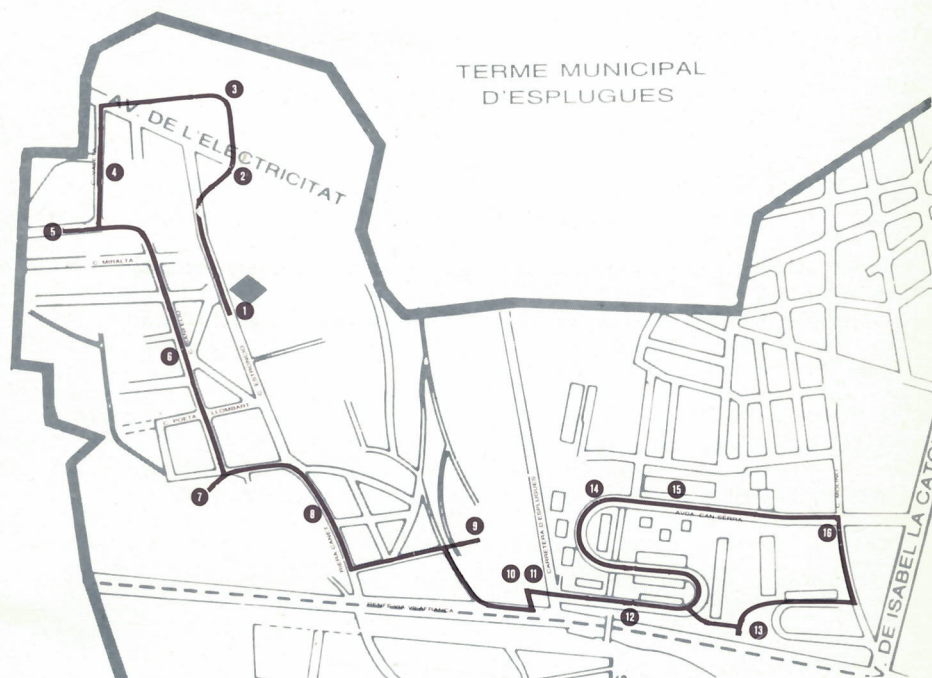
Aquests narris van sofrir molt durament els efectes de la suburbialització, però això va tenir un efecte revulsiu amb el sorgiment d'una vida associativa i reivindicativa important, que va permetre assolir alguns èxits dels que avui poden gaudir els seus habitants.

Can Boixeres

Cronologia:

- 1877 Sanfeliu: Aqueducte que travessa la Riera de la Fonteta. Construcció de Can Loixerres sobre la masia Can Alemany.
- 1892 Plaga de la fil·loxera, que afecta les vinyes del Samontà.
- 1906 Ampliació de Can Boixeres.
- 1911 Can Serra: Construcció del pont de ferro sobre la via de Renfe.
- 1924 Sanfeliu: S'arrenden les parcel·les del Sr. Valeta.
- 1928 Sanfeliu: Es dissenya tota la urbanització de la part central del barri sobre els terrenys del Sr. Santiago Sanfeliu.
- 1935 Sanfeliu: S'obre la primera tenda del barri al carrer Valeta.
- 1941 Sanfeliu: Comença a funcionar la indústria dels maons.
- 1950 Sanfeliu: Segons els cens d'aquest any, 590 persones viuen en coves i 412 en habitatges.
- 1953 Pla Comarcal: Can Serra és afectada en el 50% com a parc urbà i en l'altre 50% com a zona urbana semiintensiva. Sanfeliu: És afectat pel traçat del II Cinturó de Ronda.
- 1961 Can Serra: Primera modificació del Pla Urbanístic (redacció del Pla Parcial). Es construeixen els primers blocs.
- 1967 Sanfeliu: Inauguració de l'edifici de l'església.
- 1968 Sanfeliu: Construcció de l'edifici del «mercadillo», en espai afectat pel segon Cinturó de Ronda.
- 1970 Can Serra: Inauguració Institut Torras i Bages.
- 1974 Can Serra: Constitució de l'Associació de Veïns.
- 1974 Sanfeliu: Edificació dels blocs del Passatge Llinàs, on hi viuen, aproximadament, una quarta part dels veïns del barri (exclosos del Pla Parcial).
- 1975 Can Serra: Inauguració de la Casa de la Reconciliació.
- 1976 Sanfeliu: Inauguració de la línia de Metro.
- 1977 Can Serra: Concessió definitiva del solar de la Carpa per equipaments al barri.
- 1979 Sanfeliu: Inauguració Plaça dels Veïns.
- 1983 Sanfeliu: Construcció del Parc que enllaça amb Can Boixeres.
- 1984 Sanfeliu: Inauguració Institut Apel·les Mestres.
- 1985 Can Serra: Inauguració de l'escola i el mercat de La Carpa. Sanfeliu: Inauguració del mural al carrer Mireia.
- 1986 Can Serra: Construcció del Parc de Les Planes.

Llocs a tenir en compte:

1. Estació del Metro a Can Boixeres. 2. Aqüeducte. 3. Bòbila de Can Nyac. 4. Carrer Valeta. 5. Passatge Llunàs. 6. Carrer Mireia. 7. Carrer Rey D. Jaime-Teluro. 8. Riera del Canyet. 9. Camí de la Fonteta. 10. Muralles de Can Boixeres. 11. Can Boixeres. 12. Pont de ferro de la via Renfe. 13. Can Bruguerols. 14. Casa de la Reconciliació. 15. Solar de la Carpa. 16. Avinguda de Can Serra-Carrer Molino.

Museu de L'Hospitalet

CAN RIERA

C/ Riera de l'Escorçador, 17

08901 L'Hospitalet de Llobregat

Telèfon: 93 403 61 10

cultura.museu@l-h.cat

L'elaboració de les rutes ha estat fruit de la col·laboració de l'equip de monitors-guia.

Acosta, L. / Carrasco, C. / Descarrega, F. / Domínguez, M. / Font, J. /

Freixa, L. / Marin, D. / Palomino, M. / Peña, J. / Planell, M. /

Recaño, J. / Salmeron, J. / Santacana, C. / Santafé, J. / Santos, M.E.

MUSEU DE L'HOSPITALET

Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat

602/5